

AGNIESZKA KANIA

Wybrane problemy konstytucyjnej zasady niezawisłości sędziowskiej

Streszczenie

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie wybranych problemów dotyczących zasady niezawisłości sędziowskiej. Nie podejmując się więc kompleksowego omówienia tego zagadnienia, w artykule skupiono się na określonych aspektach przywołanej zasady, by dowieść, że jej prawidłowe funkcjonowanie wymaga znacznie więcej niż tylko zadeklarowania w przepisach normatywnych, nawet o najwyższej randze. Z przeprowadzonych analiz wynika ponadto, że ocena charakteru prawnego zasady niezawisłości sędziowskiej nie powinna być dokonywana na podstawie wybiórczych przepisów konstytucji. Istotną rolę w tym zakresie odgrywają regulacje ustaw zwykłych, a także wypracowane reguły etyki zawodowej pracy sędziego. Należy również zaznaczyć, że całokształt regulacji konstytucyjnych oraz pozakonstytucyjnych przemawia za kompromisowym (mieszanym) ujęciem omawianej zasady, rozpatrywanej jako koniunkcja przyznanych uprawnień i nałożonych na sędziego obowiązków. Na podstawie dokonanych ustaleń można stwierdzić, że dla prawidłowego funkcjonowania zasady niezawisłości istotne okazują się nie tylko realne gwarancje jej istnienia, lecz także konsekwentne ich respektowanie w systemie rządów demokratycznego państwa prawnego. W podjętych rozważaniach zwrócono też uwagę, że niekiedy kierowane wobec sędziów wymagania etyczno-moralne narzucają im wygórowane wymagania odnośnie do cech osobowościowych, które trudno byłoby *de facto* stwierdzić i ocenić. Dotąd nie wypracowano bowiem obiektywnych kwantyfikatorów, na podstawie których można by następnie dokonać weryfikacji, ustalającej jednoznacznie bądź z dużym stopniem prawdopodobieństwa, że dany sędzia: odznacza się bezstronnością, ma wrażliwe sumienie, wyróżnia się uczciwością, potrafi oddzielić sprawiedliwość od niesprawiedliwości, jest odpowiedzialny za wygłaszane i napisane słowa, a jednocześnie świadomy własnej niezawisłości.

Słowa kluczowe: niezawisłość sędziowska – podział władz – wymiar sprawiedliwości – władza sądownicza